

SØR-DAKOTA: Vi kjører strake veien mot Black Hills og Mt. Rushmore, der de kjente presidentene Washington, Jefferson, Roosevelt og Lincoln er hugget ut i fjellet.

Fra kyst til kyst i USA

EVENTYRLIG REISE MED AMERIKABUSSEN

Eventyret starter i New York med mål i San Francisco. Vi reiser i fotsporene til indianere, cowboyer, filmstjerner og de norske utvandrerne. Høydepunktene står bokstavelig talt i kø på tidenes busstur i USA.

TEKST: Mai-Britt E. Sverd og Bjørn Tvare FOTO: Mai-Britt E. Sverd og Getty

Dette har vært en eventyrlig reise, og det er nesten litt trist at turen er over. Jeg kunne gjerne kjørt buss i både en og to uker til. Jeg har aldri vært på en ferie med så mange spennende opplevelser.

Uttalelsene tilhører Gerd

Torget (71) fra Sarpsborg. Sammen med ektemannen Egil (71) og 28 andre nordmenn har hun deltatt på en reise med turoperatøren Amerikabussen og kjørt fra kyst til kyst i USA med norsk reiseleder. Besøkt 16 stater på 18 dager og kjørt 7113 kilometer med buss, med

start i New York og med mål tre tidssoner senere i San Francisco på vestkysten.

Det er ikke vanskelig å forstå Gerd og Egils entusiasme over den innholdsrike bussturen. Reiseruten gikk i fotsporene til både gullgravere, bankrøvere, filmstjerner, gamblere, cow-

boyer og indianere. Og ikke minst har vi reist og opplevd stedene nordmennene utvandret til i statene Minnesota og Nord-Dakota, de to «norskeste» statene i USA.

ENORME KONTRASTER

– Jeg trodde steder som dette bare fantes på film, og så viser det seg at det er nøyaktig slik i virkeligheten. Noe av det mest fascinerende med denne turen har vært å se hvordan folk bor på alle disse små unike stedene vi har besøkt. Det er jo ikke to hus som er like noe sted,

GLAD GJENG: Fornøyde bussgjester med sjåfør Tom Jacoby i midten. Fra venstre: Solveig Gullborg, Tove Nilsen, Bjørg Løkenhaugen, Martin Austad, sjåfør Tom, Bjørn Dahl, Gerd Torget, Egil Torget og Audhild Dahl.

NEW YORK: Eventyrreisen starter i New York med overnatting rett ved Times Square.

REISERUTEN

I løpet av den 18 dager lange turen besøker vi hele 16 av USAs 50 stater. Vi kjører totalt 7113 kilometer med buss gjennom tre forskjellige tidssoner. Reisen starter i New York med både overnatting og guidet tur rundt på Manhattan før vi kjører videre til statene New Jersey og Pennsylvania der neste overnatting er. Deretter er det statene Ohio, Indiana, Illinois, Wisconsin og Minnesota som står for tur. Det er to overnattinger i byen Minneapolis rett ved USAs aller største shoppingssenter, Mall of America, før ferden går videre til Nord-Dakota og Sør-Dakota. Det er også overnatting i to dager i Nord-Dakota i forbindelse med arrangementet Norsk Høstfest før besøk i statene Wyoming, Montana, Idaho og Utah. I spillebyen Reno i staten Nevada bor vi i to dager før turen går inn i California med stopp i OL-byen Squaw Valley og Sacramento, før reisen avsluttes med to overnattinger i San Francisco.

behagelige seter, flott utsikt fra bussvinduet og hyppige stopp gjør at vi aldri kjeder oss. Mobilkameraer og fotoapparater blir flittig brukt for å forevige alle høydepunktene

MINNESOTA: – Midt i byen Minneapolis finner vi butikken Ingebretsen's der norsk-amerikanere får alt de savner fra Norge. Her jobber Nancy Montgomery (74) og Debbie Ingebretsen (67).

Kevin Costner danset med ulver i Sør-Dakota, og i Deadwood i samme stat drakk vi øl i den baren hvor revolvermannen Wild Bill Hickok ble skutt i 1876. På kasino i spillebyen Reno i Nevada forsøkte vi å vinne tilbake alle dollarne vi brukte opp da vi handlet oss blakke på USAs aller største shoppingssenter i Minneapolis i Minnesota. Vi har også besøkt mormonernes hovedkvarter i Salt Lake City i Utah, og begrepet høydeskrekke fikk ny betydning da vi tittet ned på bakken fra 103. etasje i Willis Tower som er den høyeste bygningen i Chicago i Illinois. Vel fremme i California sang vi

Scott McKenzies legendariske hippiesang «If you're going to San Francisco» da bussen kjørte over broen Golden Gate Bridge.

STRIKKETØY

Allerede ved ankomst flyplassen i New York sørger vår utmerkede bussjåfør Tom Jacoby (54) for at stemningen er på topp. Reiseleder Nina Holden Bøe (68) deler ut navnelapper, og etter guidet tur rundt på Manhattan og besøk i skyskraperen Empire State Building, er vi på fornavn med hele reisefølget der yngstemann er 21 og eldstemann 86 år.

Det kan høres skremmende ut å legge ut på en over 7000 kilometer lang kjøretur, men

LOMMEKJENT

Få kjenner USA så godt som reiseleder Nina Holden Bøe fra turoperatøren Amerikabussen som hun var med på å starte. Hele 32 ganger har hun vært reiseleder for norske turister som har deltatt på bussturer som selskapet arrangerer i USA. Hun har i flere år vært bosatt i både Florida og Minnesota og har vært i hele 49 av landets 50 stater. Det er kun Alaska hun ikke har besøkt. California er favorittstaten.

sier Audhild Dahl (70) fra Porsgrunn mens vi spiser lunsj med jegere i det lille tettstedet Buffalo i Sør-Dakota, i det som en gang i tiden var en ekte gullgraverby. Et skilt forteller at vi befinner oss i byens finansdistrikt. Det er tross alt både postkontor og en liten kolonialbutikk her ...

En tur gjennom dette enorme kontinentet byr på store opplevelser og kontraster hver eneste dag.

Vi har spist lunsj med amish-folket i Ohio, kjørt gjennom de endeløse prærieområdene der

SØR-DAKOTA: Presidentene som er hugget ut i fjellet Mt. Rushmore er en av USAs største turistattraksjoner.

AMISH: To søte amish-jenter i hest og kjerre på vei til butikken i landsbyen Mesopotamia i Ohio.

OHIO: – Dette smaker akkurat som bestemors søndagsmiddag, sier Gerd (71) og Egil Torget (71), som blir servert amish-mat av de lokale i restauranten Mary Youder's Amish Kitchen i Middlefield.

TRYGT

– Vi er ikke så flinke i engelsk. Derfor ser vi alltid etter gruppeturer som har norsk-talende reiseleder før vi bestemmer oss for å reise noe sted. Det gir oss en trygghetsfølelse, sier Gerd Torget, som ikke legger skjul på at den fantastiske reisen fra kyst til kyst har gitt mersmak og at hun og ektemannen Egil nok kommer til å reise på flere USA-ferier.

på venstre og høyre hånd som reiseleder Nina varsler om. Noen har med seg en god bok. Flere av de kvinnelige deltagerne har med strikkesøyet, og vi følger også hele tiden ivrig med på reiseruten og ser på beskrivelsen av høydepunktene på kartet som deles ut hver gang vi kommer inn i en ny stat. Reiseleder Nina starter alltid dagens kjøretur med å spille Willy Nelsons sang *On the Road Again*. Nye vennskap oppstår i reisefølget og praten går ivrig blant trøndere, sunnmøringer, østfoldinger og telemarkinger. Noen har vært i USA tidligere, for andre er det aller første gangen.

– Jeg var i New York som sjømann for 48 år siden. Der-

for synes jeg det var på tide å reise tilbake til dette landet, og siden kona mi har flyskrekk synes jeg det var hyggelig at barnebarnet mitt hadde anledning og lyst til å bli med, sier Bjørn Austad (66) fra Oppdal.

– Ja, jeg var ikke vond å be, smiler Martin Austad (21) og innrømmer at det er vanskelig å svare på hva som var feriens største opplevelse:

– Jeg synes rett og slett at alt har vært helt storartet.

DET NORSKE AMERIKA

Et av turens høydepunkter kommer allerede på dag to når vi kjører inn i staten Ohio, tar av fra motorveien og drar til stedet Middlefield, der vi fin-

ner det fjerde største amish-samfunnet i USA. Neste dag byr på en solid transportetappe. Vi spiser frokost i Ohio, lunsj i Indiana og middag i Chicago i staten Illinois. Vi kjører forbi byen Gary i Indiana der Michael Jackson vokste opp, passerer den store amerikanske bilfabrikken Chrysler og reiseleder Nina forklarer oss hvorfor Ohio er den viktigste staten ved presidentvalg i USA.

Det norske Amerika er temaet de neste dagene, og vi følger ruten etter de norske

innvandrerne som har satt sitt preg på Minnesota og Nord-Dakota. Flere i reisefølget har slekt som utvandret til disse områdene, og en av deltagerne, Rune Svendsberget (69), har så mye kunnskap at han kunne vært en utmerket kandidat til NRK-programmet *Kvitt* eller dobbelt med innvandrerne og utvandrerne som tema.

I East Lake Street i sentrum av Minneapolis står det Ingebretsen's på skiltet til butikken med rosemalte vegger. Den har holdt åpent siden 1921. Det viser seg å være en gullgrube for norsk-amerikanere som vil ta vare på norske tradisjoner. Her kan vi handle

AMISH-FOLKET

Det føles som å reise flere hundre år tilbake i tid når vi ser hvordan amish-folket lever i de små samfunnene de har bygget opp i Middlefield i staten Ohio. Kvinnene går med kyse og mennene lar skjegget gro fra den dagen de gifter seg. Vi oppdager fort at det bare er å se etter hus uten strømledning for å finne ut hvor de bor. All teknologi oppfunnet etter 1700-tallet oppfattes som forfengelig og er derfor bannlyst. Ingen har fjernsyn, telefon eller vaskemaskin. Alt arbeid skal gjøres med hendene. Da et nytt varehus skulle etablere seg i Middlefield måtte de bygge ekstra stor parkeringsplass for å få plass til alle hestene og vognene som er eneste tillatte transportmiddel for amish-folket.

NEVADA: I Virginia City startet det store gullrushet i 1859. Randee er ekte cowboy-jente i den gamle gullgraverbyen.

NORD-DAKOTA: Kathrine (67) og Rune Svendsberget (69) lar seg imponere av norske stavkirker og vikingskip på reisen i de norske innvandrernes fotspor. Her foran en kopi av Gol stav-kirke.

NORSK HØSTFEST: Norske vafler går unna som varmt hvetebrød på høstfesten i Nord-Dakota. Fra venstre Heidi Slåttsveen (43), Else Rosseland (63) og Kirsti Haugsvær (40).

STRIKKET SELV: De to 83 år gamle tvillingbrødrene Aaron og Arvid Swanson stiller i hjemmestrikkede kofter på Norsk Høstfest.

16 STATER: På turen besøker vi i alt 16 stater i USA.

Vi er på Norsk Høstfest for 35 året på rad

TVILLINGBRØDRENE AARON OG ARVID SWANSON

surkål, lefser, fiskeboller, solo, risengrynsgrot, lusekofter, norsk porselen og ekte geitost.

– Vi er nå fjerde generasjon som holder på. Til jul sender vi lutefisk rundt i hele USA og Canada, forteller Debbie Ingebretsen (67) og forklarer at hardangersøm, kransekake- og lefsebaking er de mest populære kursene som forretningen også arrangerer.

HØSTFEST

I nabostaten Nord-Dakota, i byen Minot, er vi med på Norsk Høstfest, som denne gang arrangeres for 41. gang. I fire dager til ende møtes flere tusen norsk-amerikanere fra hele

USA og Canada til en gedigen messe der det aller meste nesten har mer norskpreg enn det vi opplever hjemme. Damene går i bunader, herrerne i lusekofter eller busserull. Vi blir nesten

behandlet som kongelige når vi forteller at vi har tatt turen helt fra Norge. Mange av de tilreisende på festen har aldri vært i gamlelandet selv. Det er både to og tre generasjoner

REISEFAKTA

Kyst til kyst i USA via Yellowstone nasjonalpark heter den 18 dager lange turen Hjemmet deltok på. Vi besøkte 16 av landets 50 stater og kjørte i alt 7113 kilometer med buss. Norskstalende reiseleder var med på hele reisen.

Noen dager er det litt lengre kjøre-etapper, men det er lagt opp til flere stopp underveis og hver eneste dag besøkes interessante steder som den norske reiselederen forteller om. Her står høydepunktene bokstavelig talt i kø.

Turoperatøren Amerikabussen, som er en del av Solgruppen AS, har spesialisert seg på bussturer i USA og har også flere andre spennende bussturer på programmet som for eksempel den klassiske Route 66 fra Chicago til Los Angeles.

PRIS: Turen koster kr 38 900 pr. person i dobbeltrom som inkluderer fly, norsk reiseleder, alle hotellovernattinger med frokost, to fellesmiddager, guidede omvisninger i New York, Chicago og Minneapolis med lokale norskstalende guider, inngangsbillett til Norsk Høstfest og de andre store attraksjonene som besøkes under reisen.

MER INFO: www.amerikabussen.no

VISUM: Alle nordmenn må søke om godkjent innreise til USA før avreise.

WYOMING: På turen gjennom Yellowstone Nasjonalpark møter vi mange store bison-okser.

STRIKKEGLEDE: Else Maribu og Audhild Dahl strikker seg gjennom stat etter stat på buss-turen fra kyst til kyst i USA.

MÅ OPPLEVES

– Det kan ikke beskrives. Det må oppleves, sier Kathrine Svendsberget (67) fra Oslo når hun skal oppsummere besøket i Yellowstone nasjonalpark i Wyoming. Den enorme parken, som også strekker seg litt inn i statene Montana og Idaho, er like stor som Rogaland fylke og er en av USAs mest populære turistattraksjoner med over tre millioner besøkende hvert år. Her er det et utrolig dyreliv, og vi hadde nesten følelsen av å være på safari siden vi opplevde å møte på en liten bjørnunge som lekte i veikanten. Vi så en rekke store flokker med bison-okser, vi så ulv og gaupe og det nord-amerikanske hjortedyret elk med sine flotte gevirer. Det er fine veier og store avstander i den store nasjonalparken, og det var derfor helt perfekt å oppleve alle attraksjonene fra bussvinduet med sjåfør Tom som stoppet opp hver gang det dukket opp nye dyr. Alle dyrene i parken er fredet.

NASJONALPARK: Bestefar Bjørn (66) og barnebarnet Martin Austad (21) fra Oppdal ble begeistret over naturskattene i Yellowstone.

YELLOWSTONE: Nasjonalparken ble etablert i 1872 og er verdens eldste. Kjent for sine boblende kilder, geysirer og rike dyreliv.

CALIFORNIA: Turen avsluttes med et todagers besøk i San Francisco.

Jeg trodde steder som dette bare fantes på film

AUDHILD DAHL

siden forfedrene utvandret, men de elsker alt som har med Norge å gjøre.

Inne på det store messeområdet – der det er mulig å handle alt du savner fra Norge og der du kan spise alt av norsk mat som blir laget av kokker som er kommet fra Norge i anledning arrangementet – møter vi på de 83 år gamle tvillingbrødrene Aaron og Arvid Swanson. Bestefaren deres utvandret fra Trøndelag i 1904, og de to brødrene har bodd sammen hele livet. Begge har jobbet som snekkere, akkurat som faren gjorde i sin tid. De har kledd seg i like lusekofter som de har strikket selv, og stolt viser de oss bilder fra hjemmet sitt med norsk preg i Flom i Minnesota.

– Det er 35. året på rad vi er på Norsk Høstfest. Vi gleder oss allerede til neste arrangement, sier de fargerike tvillingbrødrene. Og selvsagt snakker de utmerket norsk. •